

Utvikling i den politiske forståelsen for hvordan vi ser på radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Bacheloroppgave i statsvitenskap

Universitetet i Stavanger

[Petter G. Odden]

Studentnummer: 254433

Veileder: Ann Karin Tennås Holmen

Lvert dato: 11.05.2022

Antall ord: 8680

Abstrakt:

Min oppgave vil handle om å gjennomføre en kvalitativ dokumentanalyse hvor det vil bli analysert og utredet hvordan kan regjeringens handlingsplaner mot radikaliserings og voldelig ekstremisme kan endret seg fra 2010- 2020. Det vil også bli brukt PST sine trusselvurderinger som hjelp å prøve å stadfeste for hvordan disse begrepene fikk sitt inntog i det norske språket. For å se om det finnes en mulighet for å forklare agenda settingen og hvordan handlingsplanene har fått det innholdet den har og hvordan endringer har forekommet, så vil det bli brukt det teoretiske rammeverket til Kingdon om agenda setting.

Innholdsfortegnelse

Innhold

1. Innledning.....	1
2. Bakgrunn	2
3. Teori	2
3.1 Radikalisme	3
3.2 Ekstremisme	3
3.3 Kingdon & Endring i agenda setting	4
4. Metode.....	6
4.1 Forsknings design.....	6
4.2 Datakilder	6
4.3 Validitet / Relabilitet	6
4.4 utfordringer.....	6
5. Empiri.....	7
5.1 Hva motiverer arbeidet med radikaliserings og voldelig ekstremisme?.....	7
6. Analyse.....	22
6.1 Historien til radikalisme og voldelig ekstremisme.....	22
6.2 Endring i regjeringens sitt arbeid.	24
6.3 Forklare endring	28
7. Konklusjon	30
8. Litteraturliste.	31

1. Innledning

I denne oppgaven her så skal det ses på hvordan regjeringenes handlingsplaner mot radikalisering og voldelig ekstremisme har endret seg fra 2010 til 2020. Det som skal oppnås med denne oppgaven er at det skal være en utredelse av handlingsplanene og dens innhold også se på hvilken endring og utvikling som har skjedd fra plan til plan. Når det er snakk om endringer så vil det bli brukt Kingdon sitt teoretiske perspektiv for å forklare disse endringene.

Problemstilling lyder som følger: «*Regjeringens handlingsplaner mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Hvordan har den endret seg fra 2010-2020?*»

Mitt grunnlag for å velge denne type oppgaven med denne type tema er fordi jeg finner konseptet med radikalisering og voldelig ekstremisme ganske fascinerende og jeg hadde veldig lyst til å se hvordan vi har her i Norge jobbet politisk med dette felte de siste årene. I dagens samfunn så opplever vi flere eksempler på mennesker som blir radikalisert og ender opp med å ty til voldelige ekstremistiske fremgangsmåter for å fremme sine ekstremistiske holdninger og tanker. Norge har de siste 11 årene blitt rammet av terrorangrepet av personer som vi har lært blitt radikalisert og har tydd til voldelige ekstremistiske handlinger for å fremme sine radikale synspunkter. Her er eksemplene Anders Behring Breivik og Philip Manshaus.

2. Bakgrunn

Man kan argumentere for at voldelig ekstremisme har vært et vedvarende samfunnsproblem helt siden det gjorde sin innmarsj på den internasjonale scenen etter terrorangrepet den 11 september 2001. Vi kan se at det også er et tema som blir tatt opp som et gjentakende problem i PST sine trusselvurderinger helt siden 2004. (Politiets sikkerhetstjeneste, 2004, S.1)

Radikalisering fikk sitt inntog i den politiske språkbruken litt senere, men den kan det også argumenteres for at de har vært et like stort vedvarende problem siden samme periode.

Det har jo også blitt et mer og mer aktuelt tema her til lands etter at vi selv opplevde to forskjellige terrorangrep i 2011 og 2019 og jeg har lyst til å se om det finnes en mulighet for å se om vi har endret vår forståelse av begrepene radikalisering og voldelig ekstremisme.

Historien om radikalisering og voldelig ekstremisme er like lang som den er vondt. Dette her er ord som selv om vi ikke hører dem hver dag så har de blitt en del av dagligtalen vår. Selv om de fremstår som ord som virker «*skremmende*» og «*farlig*» er dette fordi de ofte har en tendens til å komme frem i offentlighetens søkelys når det forekommer alvorlige terrorangrep på sivilbefolkning eller vi hørere om angrep som har blitt avverget. Jeg har lyst til å utforske dette feltet med bakgrunn på politikken her til lands derfor falt mitt valg på dette tema og problemstilling.

3. Teori

Når det skal undersøkes hvordan arbeidet kan ha endret seg fra 2010 til 2020 så vil det under denne redegjørelsen bli bruk det teoretiske perspektivet til John Kingdom hans punkter om agenda setting. Etter dette så vil det være en redegjørelse hvor det kommer til å bli sett på utviklingen av begrepen radikalisering og voldelig ekstremisme også kommer det å bli sett på om det vil være en mulighet å peke ut en spesiell tid hvor det ble iverksatt i den politiske dagsordenen i Norge.

3.1 Radikalisme

PST definerer radikalisering som.

«Radikalisering defineres som en prosess der en person i økende grad akseptere bruk av vold for å oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål» (Politiets sikkerhetstjeneste, 2012, S.3)

Det er viktig å kunne skille mellom hva det er disse definisjonene faktisk betyr og hvordan kan man skille mellom dem. For å klargjøre dette så henvises det til den prosessen som regjeringen selv bruker. Radikalisering det vil være den prosessen eller «veien» som kan en person tar som kan ende opp med at vedkommende tyr til voldelig ekstremistiske handlinger. Det er viktig å påpeke at det er fullt mulig å være radikalisert uten at man tyr til voldelige ekstremistiske handlinger. Det finnes ikke noe tidsperspektiv på hvor lang tid en sån type prosess som dette her kan ta. Alt vil variere fra person til person og hendelse til hendelse. Alt kommer tilbake til du er villig til å bruke vold som et virkemiddel for å oppnå politiske mål. (Regjeringen, 2019)

Radikalisering kan beskrives ved å si *«Beskrivelse hva som skjer før bomben smeller»* (Ahmed & Obaidi, 2020)

3.2 Ekstremisme

FN de definerer ekstremisme som: *«Ekstremisme er en ytterliggående forestillinger eller handlinger der vold anses som et akseptabelt middel for å tvinge igjennom dramatiske samfunnsendringer og oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål»* (FN, 2022)

Det finnes mange forskjellige typer for voldelig ekstremisme som igjen inneholder forskjellige grupper som kan finne på å bruke vold for å fremme sine mål.

3.3 Kingdon & Endring i agenda setting

Kingdon presentere et rammeverk for å forstå de eventuelle endringene vi ser i arbeidet og forståelsen for agenda setting. Kingdons rammeverk som skal bli brukt senere i oppgaven tar for seg hvordan det vil finnes ulike strømmer av problemer, løsninger og politisk vilje som vil møtes for å skape policy-vinduer som Nilssen beskriver i sitt kapittel om Stivhengighet eller stiendring: Vedvarer innovasjoner i kommuner utsatt for eksterne sjokk? (Tennås holmen, Ringholm, Nilssen, 2019, kap. 10)

Så Kingdon stiller jo da spørsmålet, hvordan settes regjeringens agendaer? Jo svaret tar for seg de tre forklaringene. Problemer, politikk og synlige deltakere. (Kingdon, 2014, 197-199)

Disse tre vil få en kort utredning her før de vil bli brukt senere under analysen for å forklare de eventuelle endringene vi kan finne.

Problemer (Problems): Hvorfor vil det være noen problemer som opptar myndighetenes oppmerksomhet mere enn andre? Dette svaret det forekommer av 2 måter, både hvordan offentlige lærer om tilstand og i måten hvordan dette blir definert som et problem. Først så brukes indikatorer til å vurdere størrelsen på tilstanden også for å skille ut endringer i en tilstand. (Kingdon, 2014, 197)

For det andre så vil en begivenhet som for eksempel, en katastrofe, krise eller noen kraftige symboler gi mere oppmerksomhet til en tilstand enn til andre. (Kingdon, 2014, 197)

For det tredje så lærer folkevalgte om forholdene gjennom en rekke forskjellige tilbakemeldinger om drift av eksisterende programmer, enten formell eller uformelle. Problemgjenkjenning er alfa omega for agendasetting. Muligheten for at et forslag eller problemstilling trer frem på dagsordenen vil økes markant når det kan knyttes til et mye viktigere program. Du vil også finne problemer som kan anses som så presserende at de på en måte setter agendaer helt av seg selv. (Kingdon, 2014, 197)

Politikk (Politics)

Nummer to av forklaringer på høy eller lovlig agenda vil være fremtreden i den politiske strømmen og dette forklarer Kingdon med *«Uavhengig av problemgjenkjenning eller utvikling av politiske forslag, flyter politiske hendelser med i henhold til deres egen dynamikk og egne regler. Deltakerne oppfatter svingninger i nasjonal stemning, valg bringer nye administrasjoner til makten og nye partipolitiske eller ideologiske fordelinger til regjeringen, og interessegrupper med ulike beskrivelser presser eller unnlater å presse deres krav til regjeringen»* (Kingdon, 2014, S.198)

En av de mest kraftfulle agendasettere vil være utviklingen du ser i den politiske sfæren når det blir valgt inne en ny administrasjon eller en sittende administrasjon gjør bytter i den politiske kortstokken som er regjeringen. En ny administrasjon vil for eksempel kunne endre agendaer ettersom den fremhever dens oppfatninger av problemer og gjør oppmerksomhet til forskjellige emner og det vil gjøre dens oppmerksomhet til emner som ikke er blant dens høyre prioriteringer mye mindre sannsynlig. (Kingdon, 2014, S.198)

«Konsensus bygges i den politiske strømmen ved å forhandle mere enn ved overtalelse. Når deltakerne gjenkjenner problemer eller bestemmer seg for bestemte forslag i policystrømmen, gjør de det i stor grad ved å overtale» (Kingdon, 2014, S.198)

I den politiske strømmen så vil man se at strømmen den *«bygger deltakerne konsensus ved å forhandle handelsbestemmelser for støtte, legge folkevalgte til koalisjoner ved å gi dem innrømmelser som de krever, eller gå på akkord fra ideelle posisjoner som vil få breder aksept»* (Kingdon, 2014, S.198)

Synlige partnere (Visible participants) Denne siste kategorien som Kingdon har for hvordan agenda setting fungerer er «De synlige aktørene» (visible participants). Dette består av *«De som får betydelig press- og offentlig oppmerksomhet inkludere presidenten og hans utnevner på høyt nivå, fremtredende medlemmer av kongressen og mediene, og slike valgrelaterte aktører som politiske partier og kampanje ansatte»* Muligheten for at et emne skal opp på en statlig agenda vil økes betydelig hvis bestemt emne *«blir presset av deltakeren i den synlige klyngen, og dempes hvis det blir neglisjert av disse deltakerne»* (Kingdon, 2014, S.199)

4. Metode

4.1 Forsknings design

I denne delen så vil mitt datamateriale bli presentert. Mitt datamateriale det kommer til å være tre forskjellige handlingsplaner som har blitt lansert av tre forskjellige regjeringer i perioden fra 2010-2020. Disse handlingsplanene har blitt utredet i 3 perioder, først i 2010, 2014 også 2020. Denne metoden som har blitt brukt her er en dokumentanalyse.

Det har ikke blitt gjennomført noen intervjuer pga all litteraturen som ligger ut og som er tilegnelige er veldig utfyllende å innholdsrik. Muligheten for å få kontakt med personer for et intervju ville vise seg å være for vanskelig og er derfor ikke gjennomført i denne oppgaven.

4.2 Datakilder

Mine datakilder under denne oppgaven har vært handlingsplaner som har blitt utredet av den sittende regjeringen i perioden 2010, 2014, 2020. Disse har blitt hentet fra regjeringen sine nettsider. (Regjeringen, 2010) (Regjeringen, 2014) (Regjeringen, 2020)

Det har også blitt hentet informasjon fra trusselvurderingen til PST. Dette her noe som PST slipper en gang i året hvor det blir vurdert den nåværende trussel situasjonen som Norge kan stå ovenfor.

4.3 Validitet / Relabilitet

Når det kommer til mitt datamateriale så er det ikke noe som kan gjøre at det er noe tvil eller at informasjonen som kommer frem fra disse handlingsplanene kan komme fra usikre kilder. Dette her kommer fra øverst politiske hold og er skrevet av eksperter

4.4 utfordringer

Har ikke møtt på noen særlige utfordringer. Alle dokumenter og annet relevante lærestoff har vært lett tilgjengelig.

5. Empiri

Kapitlet starter med klar gjøring av forskningsspørsmålene og følge utredning av handlingsplanene som svare på spørsmålene.

1. Hva motivere arbeidet med radikaliserings og voldelig ekstremisme?
2. Hva er de mest sentrale problemstillingene og hvordan er prioriteringen for å håndtere disse?
3. Hvilke aktører er sentrale i implementering av handlingsplanen og hvordan koordineres arbeidet mellom ulike aktører?

5.1 Hva motiverer arbeidet med radikaliserings og voldelig ekstremisme?

Forskningsspørsmål 1- Handlingsplan 2010

Den første handlingsplanen ble lansert i 2010 av det som da var Jens Stoltenberg sin andre regjeringen og under denne perioden så var det Knut Storberget som var justisminister. Når vi skal starte med å utrede for handlingsplanene i 2010 og besvare hva er det som motivere hva denne handlingsplanen og hva er argumentet for at dette er en viktig oppgave for regjeringen å påta seg så vil jeg starte med å henvise til PST sin trusselvurdering for 2010. De starter med å si at i 2009 så var terrortrusselen mot Norge lav, men *«det pågår imidlertid aktiviteter i enkelt miljøer som kan bidra til å endre trusselsituasjonen»* (Politiets sikkerhetstjeneste, 2010, S.1)

Vi finner i starten av planene at selv om trusselnivået i Norge er lavt så sier regjeringen *«det i dag er trekk ved situasjonen i og utenfor Norge som samlet sett representere en overgang til et terrortrusselbilde som blir mer likt det man ser i land der terroraksjoner er gjennomført eller blitt forsøkt gjennomført»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.5)

«vi skal heng om disse demokratiske grunnsteinene, om rettsikkerheten og tale- og ytringsfriheten» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.5) Det er disse punktene som gjør det viktig å ha en handlingsplan som kan hvis hva vi skal jobbe for og hvordan vi skal ivare ta disse verdiene.

Det disse handlingsplanene skal gjøre er at de skal skape en utvidet innsats som har som hovedoppgave å forebygge og hindre at voldelige ekstremistiske holdninger skal utarte til å bli handlinger.

Forskningsspørsmål 1- Handlingsplan 2014

Først vil jeg starte med å trekke frem to punkter som jeg mener vil forklare hva som motivere denne handlingsplanen også hva som vil være argumentene om hvorfor dette er viktig å arbeide med.

De skriver at de med denne planen *«ønsker regjeringen å styrke arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Forebyggingsarbeidet er således sentralt for å sikre grunnleggende verdier som demokratiet, menneskerettigheter og trygghet»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S. 5)

Regjeringen de starter sin innledning med at de *«ønsker en bred innsats for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det er nødvending med tidlig innsats fra en rekke aktører for å øke muligheten til å lykkes i det forebyggende arbeidet. Med denne handlingsplanen ønsker regjeringen å løfte arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.7)

Forskningsspørsmål 1- Handlingsplan 2020

Vi har jo selvsagt hovedmotivasjonene og det er som de skriver *«Alle som lever i Norge skal kunne gjøre det uten frykt for å bli utsatt for hat eller vold, og ingen form for religiøs eller politisk overbevisning rettferdiggjøre angrep på vårt frie samfunn»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

Det som motivere handlingsplanene er det samme som i de tidligere årene. Dette her skal være en kamp mot voldelig ekstremisme og radikaliserings. Regjeringen de trekker frem et par fronter som er *«viktig å kjempe på»* og de er.

«Videreføre den brede innsatsen Norge har hatt siden regjeringen la frem handlingsplanen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme i 2014, fra skole, helse og barnevern i kommunene til kriminalomsorgen, politiet og politiets sikkerhetstjeneste nasjonalt» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

«For det andre må vi ha en bevisst innsats mot ulike miljøer og med vekt på kunnskap, tidlig forebygging og samarbeid mellom ulike sektorer» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

Igjen så er argumentet at den skal motivere for videre jobbe og den skal være et verktøy for å kunne klare å fange opp personer som er i risikozonene for radikaliserings og kan enda opp med å ty til voldelig ekstremisme. Dette ser vi der regjeringen skriver *«Med dette skal innsatsen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme forsterkes mot alle former for ekstremisme. Målet er fortsatt det samme, nemlig å fange opp personer i risikozoner så tidlig som mulig og møte dem med tiltak som virker» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.3)*

Det som også motivere handlingsplanen er siden det er så mange aktører med så vil den virke som et verktøy for å samle aktører *«Samarbeid på tvers av fagområder og samfunnssektorer er en nøkkelfaktor for å lykkes med arbeidet. Dette gjelder både på nasjonalt og lokalt plan» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.5)*

Forskningsspørsmål 2 - Handlingsplan 2010

Når vi skal se på det neste forskningsspørsmålet og se på hva de mest sentrale problemstillingene er og hvordan er prioriteringen for å håndtere disse? Det er en rekke forskjellige punkter som blir trukket frem i handlingsplanene på hva som er problemet med radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det trekkes frem fra teksten hva som kan være de største og mest overordnede problemstillingene også noen andre punkter.

Det snakkes om de problemene som det demokratiske samfunnet ser pga voldelig ekstremisme «i et demokratisk samfunn dreier voldelig ekstremisme seg om strømninger, som i den ytterste konsekvens kan true demokratiet, den offentlige sikkerhet eller bestemt samfunnsgrupper med voldelig handlinger eller oppfordring til slike». (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7)

«Det komplekse årsaks bildet bak radikaliserings og voldelig ekstremisme berører en rekke samfunnsområder si i dag er ansvarsmessig fordelt mellom forskjellige offentlige myndighetsorganer på statlig og kommunalt nivå. En enkelt virksomhet har ikke alene alle virkemidlene som er nødvendige for en effektiv forebygging. Derfor er det nødvendige med økt koordinere av de ulike forebyggings tiltakene» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.8)

Det trekkes også frem hvordan i de siste årene så har den økende trenden med ekstrem islamisme vært fremtreden i Europa og dette her det bringer med seg den økende bekymringen europeiske myndigheter ser pga trenden med «home grown» terrorister. «Dette fenomenet karakteres av at unge personer født eller oppvokst i Europa blir radikaliseret av ekstrem islamistisk ideologi, og planlegger å begå terroranslag i sitt europeiske hjemland» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.9)

Her ser vi de mest overordnede problemstillingene. Radikaliserings og voldelig ekstremisme er globalt problem dette er noe som samfunnet verden over sliter med og det finnes ikke bare et land eller en region som har problemer med dette. Dette her er noe som samfunnet samme må gå sammen for å løse.

Det er myndighetenes oppgave å avverge terrorhandlinger på norsk territorium så hva er prioriteringen for å håndtere alle disse problemstillingen som vi står ovenfor? Her trekker regjeringen punkter som «i likhet med myndighetene i flere andre land, mener regjeringen det er behov for en tverreskriptorisk handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Med disse planene ønsker vi å sikre en helhetlig tilnærming til forebygging av voldelig ekstremisme og øke kunnskapen på områder» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7)

Her trekker regjeringen frem 4 punkter som de skal bygge handlingsplanene som skal hjelpe dem med å kunne forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. De er økt kunnskap og informasjon, styrke myndighetenes samhandling, styrket dialog og økt involvering, støtte til sårbare og utsatte personer. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7)

Videre så redegjør regjeringen for andre punkter i handlingsplanene at som skal hjelpe dem og de er.

«økt kunnskap er en grunnleggende forutsetning for en bedre, mer effektiv og målrettet forebygging. Slik kunnskap må gjøres tilgjengelig for å sikre aktuelle myndigheter en helhetlig forståelse av problemstillingen, og at utvikling av tiltak og bevisstgjøring av målgrupper er basert på oppdatert kunnskap» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7)

«bevissthet rundt hvordan man kommuniserer om voldelig ekstremisme. Informasjon og kommunikasjon fra myndigheten kan være med på å dempe eller eskalere konflikter» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7-8)

Alle disse punktene har et formål og det kommer tilbake til begrepet forebygging som er selve grunnmuren på hvordan denne handlingsplanen blir utrettet for. Dette skriver de om selv

«forebygging av voldelig ekstremisme kan heller ikke gjennomføres av offentlige myndighetsorganer alene. Handlingsplanene bygger på en grunntanke om å motvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme ved hjelp av åpne, demokratiske og allment aksepterte virkemidler» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.8)

Når det har blitt snakket så mye om forebygging så hva er regjeringen sin strategi når det gjelder om forebygging. Jo den tar *«utgangspunkt i at vi bruker svært mye ressurser på å «reparere» der noe allerede har gått galt, i stedet for å forebygge problemene og spare både menneskelige og økonomiske ressurser.* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.8)

Hele disse handlingsplanene den skal sette søkelys på forebygging.

Når det snakkes om forebygging så er det snakk om at *«forebygging dreier seg om å legge til rette for et trygt samfunn med gode levekår for hele befolkningen»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.8) for at samfunnet skal klare å oppfylle dette her så kreves det arbeide fra en rekke forskjellige aktører.

Forskningsspørsmål 2 - Handlingsplan 2014

«Regjeringen vil forebygge rekruttering til voldelige ekstremisme. Gjennom denne handlingsplanen vil vi styrke det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det er behov for mer kunnskap, mer samarbeid og bedre koordinering på området. Innsatsen må styrkes på tvers av fagområder og samfunnssektorer. Målet er å fange opp personer i risikozonen så tidlig som mulig og møte dem med tiltak som virke» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.5)

Her ser vi samme språk går igjen fra handlingsplanen 2010. Det som motiverer, er lysten og vilje til regjeringen å styrke det kollektive arbeidet som må gjøres for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme og vi må gå sammen for å verne de mest sentrale kjerneverdiene som gjør samfunnet vårt til det gode og trygge det er. Det samme språket kommer tilbake når det er snakk om argumentet for hvorfor dette er viktig å jobbe for. Det er et stort behov for mere kunnskap rundt dette feltet og siden det er så mange aktører og problemstillinger at det trengs det en god rammeplan som skal gi et målrettet og strategisk arbeidet og det er det denne handlingsplanen skal gjøre.

Når det er snakk om problemstillinger så inneholder denne handlingsplanen mye av det samme språket som tidligere handlingsplan.

Det jeg vil trekke frem som de mest sentrale problemstillingene er det regjeringen redegjør for under aktuelle utfordringer. Her vil jeg trekke frem «*i dag er de ekstremistiske miljøene større grad etnisk sammensatt*» «*Det er flere bakenforliggende faktorer som kan bidra til å starte eller forsterke en radikaliseringsprosess. Noen risikofaktorer gjør seg gjelden på samfunnsnivå, mens andre er på gruppe eller individnivå*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.9)

I denne handlingsplanen her blir det snakket om tre mere spesifikke problemer blir beskrevet som de største problemstillingene for å motvirke radikalisering og voldelig ekstremisme.

1. Fremveksten av internett og sosiale medier som en virtuell radikaliserings arena.
2. Er internasjonale forhold som har fått stor betydning for trussel situasjonene.
3. Den tredje er faren for økt polarisering mellom ulike grupperinger.

Når man videre ser på hvordan disse problemene skal forebygges så ser vi igjen mye av det samme språket. De sier hvordan denne «*handlingsplanen representerer en ramme for en målrettet og strategisk innsats på feltet. Flere sektorer skal bidra i oppfølgingen av tiltakene. For å klargjøre ansvaret er det kun ett departement som står ansvarlig for hvert enkelt tiltak*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.5)

Man kan også finne flere eksempler språk om hvordan regjeringen vil jobbe for forebyggingen som man kan se fra 2010 blant annet ved «*gjennom arbeidet med oppfølgingen av handlingsplanen er det opparbeidet kunnskap og erfaringer som det nå bygges videre på i denne planen*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.13)

Til slutt så trekkes det frem det samme som blir nevnt i tidligere arbeidsplan. Det er at «*forebygging krever innsats på tvers og helhetlig tenkning. I dette arbeidet er det viktig å bygge videre på de gode erfaringene som er gjort med lokale samvirkemodeller for kriminalitetsforebygging*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.13)

Forskningsspørsmål 2- Handlingsplan 2020

Når det skal ses på forskningsspørsmål nummer 2 så går tonen fra 2014 igjen. Som vi har sett fra 2014 så blir det igjen trukket frem at jobben mot ekstrem islamisme fortsetter å være mye av det jobben handler om, og her sier regjeringen

«arbeidet mot ekstrem islamisme er fortsatt svært viktig, men har også endret karakter når situasjonen i internasjonale konfliktsoner har forandret seg» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

I den siste tiden så har kommet frem tydeligere og tydeligere en ny problemstilling som tar like mye fører sete som det ekstrem islamisme tar og det er høyre radikalsime. Dette her kommer selvsagt av de to terror angrepen som har forekommet på norsk jord har vært at denne typen slaget. Det finner vi støtte i det regjeringen skriver om

«Både i 2011 og i 2019 opplevde Norge terrorangrep utført av personer med høyreekstreme holdninger, og politiets sikkerhetstjeneste vurderer det nå like sannsynlig at høyreekstreme skal forsøke å gjennomføre nye terrorangrep i Norge som at ekstreme islamister skal gjøre det. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

Når det kommer til videre problemstillinger og aktuelle utfordringer så skriver regjeringen videre om at

«veien fram mot politiske voldshandlinger innebærer oftest en prosess der utøveren gradvis blir mer ekstremt og i økende grad aksepterer bruk av vold som virkemiddel. Prosessen er gjerne sammensatt og ikke-lineær. Det er med andre ord glidende overganger mellom former for ekstremisme som ikke nødvendigvis munner ut i vold, og former for ekstremisme som endre med en voldshandling» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.9)

Trusselbildet som Norge står ovenfor, har endret seg betydelig de siste årene. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.9) Regjeringen trekker frem noen punkter som preger det norske trusselbilde og de er blant annet.

«Over flere år har ISIL og fremmedkrigere fått særlig stor oppmerksomhet. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.9)

«Det siste året har det vært en økt bekymring knyttet til høyreekstreme miljøer og holdninger. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.9)

«Produksjon og spredning av konspirasjonsteorier og ekstrem propaganda på internett er en særlig utfordring» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.9)

Som det har blitt vist til tidligere så er dette et ekstremt stort og komplekst problem med flere underliggende faktorer. Denne handlingsplanen er lik som de andre med at det er en dynamisk handlingsplan som gjør at det kan komme nytt tiltak, men jeg vil trekke frem noen nye som blir spesielt trukket frem i 2020 som er blant annet,

«etablering av en nasjonal veilednings og ressursfunksjon» og «nasjonal veiledningsfunksjon for arbeids og velferdsforvaltningen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.11)

Forskningsspørsmål 3- Handlingsplan 2010

Når det er snakk om de mest sentrale aktørene som gjelder når det er snakk om implementering av handlingsplanene så vil det være en av de med det aller største ansvaret i forebyggingsarbeidet være justissektoren. Blant de aktørene vi finner innenfor her vil politiet være en av de første. Politiets rolle som forebygger *«er primært å iverksette tiltak for å forhindre kriminalitet, samt å stanse en begynnende kriminell atferd hos enkeltindivider, særlig barn og unge» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.15)*

Hvordan skal politiet klare dette og hvordan går de frem? *«Dette forutsetter et nært og forpliktende tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. Politiet skal aktivt bidra til at kompetent myndighet tar ansvar for forebygging innenfor sitt ansvarsområde, og at innsatsen samordnes best mulig» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.15)*

For at politiet skal klare å favne om hele landet har de også et tett samarbeid med SLT som finnes i over 300 kommuner. Dette her er en samarbeidsordninger som har som mål å «*styrke og samordne lokalt kriminalitetsforebyggende arbeid*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.15)

Politiet har også to andre arbeidsmåter for hvordan de kan bidra i å forebygge kriminell atferd. Den første metoden er noe som blir kalt problemorientert politiarbeid «*Pop er en arbeidsmetode politiet benytter blant annet innen forebygging av kriminalitet blant barn og ungdom. Metoden legger stor vekt på å arbeide kunnskapsbasert og på å involvere faginstanser utenfor politiet i tillegg til den unge selv og foreldrene*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.16)

Politiet er den første instans når det kommer til det forebyggende arbeidet og vil fungere som en brobygger mellom andre aktører og individer som står i fare.

Når vi skal se på den aktøren som vil være selve bautaen i det forebyggende arbeidet så vil det være Politiets sikkerhetstjeneste (PST). PST er en spesiell polititjeneste som vi har innen politietaten og de er direkte underlagt justis og politidepartementet. Så hva er PST sin rolle i det forebyggende arbeidet? De har det overordnet ansvar og rolle når det er snakk om rikets sikkerhet. «*PST skal forebygge og etterforske lovbrudd mot nasjonens sikkerhet og selvstendighet, herunder sabotasje og politisk motivert vold og overtredelser av terrorbestemelsen i straffeloven*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.18)

«*En forebygging av terrorisme innebærer også en forebygging av radikaliserings, fordi radikaliserings i ytterste konsekvens fører til at mennesker blir terrorister. PST forebygger rekruttering og radikaliserings til voldelig ekstremisme dels gjennom egne aktiviteter og dels gjennom samarbeid med andre myndigheter. For å forebygge at personer blir radikaliseret har PST dialog med lokalt politi i den hensikt å øke bevisstheten rundt problemstillingen samt øke politiets kompetanse på fagfeltet*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.18)

Her har det blitt nevnt noen av de mest sentrale aktørene når man skal iverksette handlingsplanene, men det finnes mange andre viktige aktører som er med i jobben for forebygging. Du finner aktører slik som kriminalomsorgen og kommuner. Man vil også finne en rekke felter innenfor politikk som spiller en viktig rolle i forebyggingsarbeidet, vi har

innvandringspolitikk, arbeid og inkludering, helse og omsorg og utenrikspolitikk. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.19-25)

Når man ser på hvor mange aktører som er med i arbeidet så er det lett å tenke seg hvordan hvor alt dette her blir koordinert på en fornuftig måte. Alt dette samarbeidet det koordineres gjennom flere forskjellige handlingsplaner som skal. Her har regjeringen arbeidet må en måte hvor de har utviklete flere «*sektorovergipende handlingsplaner som enten har som siktemål å forebygge og /eller motvirke en negativ sosial utvikling*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.21)

Dette her er planer som ikke har som formål å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme, men det for betydning for jobben på dette feltet, men har andre hovedområder. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.21) Dette er planer som vil omfavne de andre politiske feltene som har blitt nevnt tidligere i teksten slik som kommuner, barn, ungdom og oppvekst, arbeid og inkludering, helse og omsorg og utenrikspolitikk.

Forskningsspørsmål 3- Handlingsplan 2014

Når det blir snakk om hvilken aktør som er sentral i denne implementeringen så går mye av språket igjen og det fortsettes å legge preg over forebyggende innsats av forskjellige aktører, men det er fortsatt justis og beredskapsdepartement som skal ha hovedansvaret. Her skriver regjeringen om at

«Det legges grunn at tidlig forebyggende innsats er et ansvar som hviler på mange aktører. I forbindelse med arbeidet med handlingsplanen ble det derfor nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra statsministerens kontor og ni departementer. Arbeidsgruppen har vært ledet av justis og beredskapsdepartementet» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, 7)

Når man skal se på hvordan dette skal koordineres mellom aktører så ses det på hvilken punkter regjeringen trekker frem som er viktig prioritert områder og tiltak.

Første punkt er kunnskap og kompetanse. Her nevnes de at «*økt kunnskap og informasjon er en viktig forutsetning for en målrettet innsats og utvikling av effektive forebyggede tiltak*»

Her har de etablert effektive og forebyggende tiltak. Her trekke de frem eksempler som blant annet Norsk utenrikspolitisk institutt (NUIP) politihøyskolen (PHS) og TERRA-prosjektet ved forsvarrets forskningsinstitutt. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.17)

Punkt to er samarbeid og koordinering «*Et bredt samarbeid på tvers av sektorer er nødvendig for å lykkes i forebyggingsarbeidet*» Her trekkes det frem «*det samarbeidet som er utviklet mellom politi og kommune gjennom politiråd og SLT-modellen*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S. 20)

Punkt tre er «*forebygge tilvekst til ekstreme miljøer og bidra til reintegrering*» Her snakkes det om hvordan «*det er viktig å forebygge at personer rekrutteres inn i ekstreme miljøer. Generelt forebyggende arbeid på tvers av sektorer og tidlig innsats er viktig i denne sammenheng*». (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.21)

Punkt fire det er «*forebygge radikaliserings og rekruttering gjennom internett*» Her nevnes det internett og hvordan «*det er behov for styrket innsats mot radikaliserings og rekruttering gjennom internett, samt mer aktiv bruk av internett i selve forebyggingsarbeidet*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.23)

Punkt nummer 5 er «*internasjonalt samarbeid*» Her snakkes det om hvordan «*Grunntanken om en bred forebyggende innsats og lokale forankringer er i stor grad sammenfallende med handlingsplaner på feltet i de andre nordiske land og understrekes også gjennom EUs handlingsplan og arbeidet med Radicalization Awareness Network*». (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.25)

Handlingsplanen vil fortsette å være en dynamisk handlingsplan som kommer til å bli oppdatert ved behov og det er gjennom denne måten det skal koordineres arbeidet mellom de ulike aktørene.

Forskningsspørsmål 3- Handlingsplan 2020

Når det kommer til hvilke aktører som er sentrale i handlingsplanene fra 2020 så føres planene på denne samme måten som den har blitt gjort i tidligere handlingsplan.

Etter denne utredningen så vil det bli brukt denne litt enkle modellen for og lettere kunne identifiserer de eventuelle endringene som har forekommet i de forskjellige planene fra år til år. Denne modellen vil vannrett ta for seg de forskjellige årene handlingsplanene ble lansert, mens den loddrett vil inneholde forskningsspørsmålene. Alle punktene som har blitt nevnt i utredningen kan ikke plassere i modellen, men det vil bli trukket frem det noen også vil det bli sirklet tilbake til flere under analysen.

	Handlingsplan 1. 2010	Handlingsplan 2. 2014	Handlingsplan 3. 2020
4.2 Forskningsspørsmål 1. Hva motiverer arbeidet med radikaliserings og voldelig ekstremisme.	Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme Verne om de demokratiske grunnsteinene	Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme Løfte arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.	Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme Videreføre den brede innsatsen regjeringen har ført for forebygging.
Forsknings spørsmål 2. 4.3 Hva er de mest sentrale problemstillinger og prioriteringer i arbeidet med radikaliserings og voldelig ekstremisme.	Komplekse årsaks bildet bak radikaliserings og voldelig ekstremisme berører en rekke samfunnsområder som i dag er ansvarsmessig fordelt mellom forskjellige myndighetsorganer.	Ekstremistiske miljøene større grad etnisk sammensatt. Flere bakenforliggende faktorer som kan bidra til å starte eller forsterke radikaliseringsprosessen. Internett vil være den største	Arbeidet mot ekstrem islamisme fortsatt svært viktig. Ny problemstilling høyre-radikalismer. Produksjon og spredning av konspirasjonsteorier og ekstrem

	<p>Hjelpen for forebygging bygger seg på. Økt kunnskap, informasjon, styrke myndighetenes samhandling, styrke dialog og økt involvering, støtte til sårbare og utsatte personer.</p>	<p>Handlingsplanene representerer en ramme for en målrettet og strategisk innsats på feltet.</p>	<p>propaganda på internett er en særlig utfordring.</p> <p>Etablering av en nasjonal veilednings og ressursfunksjon</p> <p>Nasjonal veiledningsfunksjon for arbeids og velferdsforvaltningen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.</p>
<p>4.4 Forsknings spørsmål 3. Hvilke aktører er sentrale i implementeringen av handlingsplanen og hvordan koordineres arbeidet mellom ulike aktører.</p>	<p>Største ansvaret i forebyggingsarbeidet ligger i justissektoren. Her vil en av de første rekkene være politiet. PST er også en av de mest relevante aktørene. Kriminalomsorgen.</p> <p>Koordineres via at Tett samarbeid med</p>	<p>Justis og beredskapsdepartementet. Politiet og PST</p> <p>Koordineres gjennom. Kunnskap, kompetansen,</p>	<p>Følger samme system som i 2014.</p> <p>Justis og beredskapsdepartementet, PST, Politiet og kommunen</p> <p>Koordineres gjennom forskjellige</p>

	SLT som finnes i over 300 kommuner	samarbeid, koordinering og forebygging.	handlingsplaner på forskjellige felt + en tverrdepartemen tal gruppe og en på direktorats nivå
--	---------------------------------------	---	--

6. Analyse

6.1 Historien til radikalisme og voldelig ekstremisme

Her vil empirien min bli analysert i lyst av teoriene som har blitt redegjort for tidligere.

Når det nå skal ses på historien til radikalisme og ekstremisme å nå de hadde sitt «inntog» inn i det norske språk og om man kan prøve å finne ut når det var Norge satte ekstremisme og radikalisme på dagsordenen.

Jeg kommer hovedsakelig til å bruke PST sine trusselvurderinger som blir utgitt hvert år for å se på hvor mye disse ordene blir brukt.

Før diskusjonene om når og hvordan det ble satt på de politiske dagsordenene her til lands så vil jeg trekke frem at radikalisering og voldelig ekstremisme virkelig fikk oppmerksomheten til hvermann i samfunnet også på den politiske scenen etter terrorangrepet i New York, den 11 september 2001.

Det er ikke mulig å peke på en spesifikk hendelse eller å finne en spesifikk dato hvor ekstremisme ble omtalt i Norge, men når man først skal prøve å finne ut når begrepet ble satt på dagsplanene her til lands så må vi ganske mange år tilbake. Det henvises til PST sin trusselvurdering fra 2004. Den formen for ekstremisme de trekker frem er den politiske formen for ekstremisme og hvordan det i Norge eksistere flere organisasjoner, grupper og miljøer som kan ty til vold for å oppnå sine politiske mål. De rapportere om en rekke fellestrekk for den type organisasjoner som blant annet er, rasisme, antisemittiske og anti-statlige holdninger og som ikke ser på vold som noe problem for å fremme sin «løsninger». Denne trusselvurderingen sier at trusselen mot Norge er lav, selv om vi er på «radaren» til Al-Qaida etter at dem kom med trusler mot Norge året før (Politiets sikkerhetstjeneste, 2004, s.1)

Trusselnivå kan endre seg fort også over en veldig kort tidsperiode og det er viktig å være klar over de mulige truslene vi kan stå ovenfor. Her ser man nå hvor tidlige ekstremisme uttrykket fikk sitt inntog i trusselvurderingene. (Politiets sikkerhetstjeneste, 2004, s.1)

Når man nå begynner å se på PST sin trusselvurdering fra 2005 så blir det fort veldig mye klarer at europeiske og generelt vestlige land kan og vil være mål for internasjonal terrorisme og voldelig ekstremisme. Det er i denne trusselvurderingen hvor voldelig ekstremisme virkelig får sitt inntog på de politiske dagsordenene og får mye mere oppmerksomhet i samfunnet. Her blir jo da en av de største terrorangrepet som har skjedd på europeisk jord trukket frem som den store grunnen og det er jo da terrorangrepet på jernbanen i Madrid. (Politiets sikkerhetstjeneste, 2005, S.1)

Som det har blitt nevnt tidligere så måtte vi ganske langt tilbake for å se når ekstremisme ble først brukt i PST sine trusselvurderingen og dermed det politiske språk. For å finne ut det samme om radikaliserings så må vi også en del år tilbake.

Når vi videre skal se på radikaliserings og når det begynte å bli satt på dagsordenene her til lands så vil det henvises til PST sin trusselvurdering fra 2006. Når man undersøker PST sine trusselvurderinger fra 2004-2006 så observerer man at begrepet ikke blir brukt før i 2006. (Politiets sikkerhetstjeneste, 2006. S.,1)

Dette antas kommer av at i 2005 så ble vi vitnet til et nytt stort angrep på europeisk jord.

Dette var terrorangrepet i London 7/7. Derfor vil jeg argumentere for at dette angrepet var en av grunnene til at radikaliserings ble satt på dagsordenene her i Norge var på grunn av at dette angrepet her det var gjennomført av det man kan kalle 4 «vanlige britiske borgere» (Ray, M., 2021) og som alle her hadde vokst opp i England under det man kan anta var gode forhold i en velfungerende velferdsstat og hvor ingen hadde trodd at dette var borgere som skulle vende seg mot sitt eget land. Allikevel så hadde vi her et tilfelle hvor 4 «vanlige borgere» (Ray, M., 2021) hadde blitt radikaliseret enten gjennom internett, media eller gjennom påvirkningen av andre innflytelses rike personer til å gjennomføre en forferdelig voldshandling for å fremme sine politiske meninger.

Dette her finner man støtte til i PST sin trusselvurdering fra 2006 hvor de skriver «Bruken av internett som arena for selvradikalisering og kommunikasjon, blir stadig mer utbredt. De antatte gjerningsmennene bak terroraksjonen i London i juli 2005 var radikaliseret andregenerasjons innvandrere» (Politiets sikkerhetstjeneste, 2006. S., 1)

Jeg mener at disse aksjonene var med på å sprekke hull på den «forestillingen» som samfunnet hadde om at terrorangrep kan kun bli gjennomført av utenlandske aktører fra terrororganisasjoner som Al-Qaida og lignende. Etter terrorangrepet i London så måtte det britiske samfunnet nå innse den tøffe og reale virkeligheten om at dette angrepet skjedde pga 4 «vanlige britiske borgere» hadde blitt radikalisert til det vi kaller «home grown» terrorister. Som det britiske samfunnet ble klar over etter dette angrepet ville tiden til slutt vise her til lands også at vi selv ble ofre til det jeg vil kalle en litt naiv tankegang om at «slike ting» skjer andre steder, men det skjer ikke her i Norge»

Frem til nå har jeg redegjort for begrepene ekstremisme og radikalisering og jeg har argumentert for det jeg mener satte voldelig ekstremisme og radikalisering på den norske dagsordenen. Alle eksempler som jeg har sett på er hendelser som har hendt utenlands. Det som virkelig gjorde at dette her var noe som har fått sitt feste i dagligtalen i samfunnet og har blitt godt kjente begrep er 22 juli 2011. Den 22 juli ble vi rammet av det største og mest alvorlige angrep på norsk jord siden 2 verdenskrig.

Dette her ble også gjennomført av en «vanlig norsk statsborger» som ikke var på radaren til noen av aktørene som har ansvar for å passe på samfunnet og rikets sikkerhet og som er ansvarlig for overvåkning. (Rustad & Bakkeli, 2011)

Her snakker vi om et individ som kan ha blitt radikalisert på den samme måten som London bomberne og som PST trekker frem i sin trusselvurdering har blitt en av de mest utbrette måtene mennesker blir radikalisert på. (Politiets sikkerhetstjeneste, 2006., S.1)

6.2 Endring i regjeringens sitt arbeid.

Når det nå skal ses på hvordan endringer i arbeidet har forekommet over tid så vil jeg starte med å hente igjen forskningsspørsmålene og punkter i fra redegjørelsen av handlingsplanene tidligere i oppgaven. Dette gjøres for å kunne besvare problemstillingen

«Regjeringens handlingsplaner mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Hvordan har den endret seg fra 2010-2020?»

Når vi skal se tilbake på det første forskningsspørsmålet å se på hvordan det har vært endring i arbeidet med forebygging og hva som har motivert utredning av disse handlingsplanene så finner vi veldig mye av denne samme språkbruken igjen i alle tre planene. Ordbruken er jo forskjellige, men allikevel den samme beskjeden blir gitt. Vi skal bekjempe den ondskapen som er radikaliserings og voldelig ekstremisme. Tonen som går igjen, er jo at vi hegner om de demokratiske grunnsteinene og vi skal verne de norske verdier som rettsfrihet og ytringsfrihet. Det forebyggingsarbeidet som disse handlingsplanene gir, er at de skal sikre grunnleggende demokratiske verdier og skape en trygghet.

Selv om det nå fremstår som at det ikke er noe særlig endring i motivasjons arbeidet for utredning av disse handlingsplanene så kan vi finne et innslag av endring i handlingsplanen i fra 2020. I fra handlingsplanen i 2010 så blir radikal islamisme trukket frem som den store trussel mot samfunnet, og den har «*vært gjenstand for mye fokus i Europa*» høyreekstremisme blir nevnt, men ikke nødvendig holder hovedfokus. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.9)

Alle planene nevner høyre-radikalisme som en av kategoriene som truer samfunnet, men i planene fra 2020 så finner du en forskjell. De skriver «*like viktige er det at vi fortsetter innsatsen mot høyreekstremisme*» «*Politiets sikkerhetstjeneste vurderer det nå som like sannsynlig at høyreekstrem skal forsøke å gjennomføre nye angrep i Norge som at ekstreme islamister skal gjøre det*» Her tar høyreekstremisme like mye forsete pga terrorangrepet den 22 juli et radikalisert høyreekstremistisk individ og samme historien med angrepet i 2019. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

Når det kommer til endring i arbeidet med forskningsspørsmål nummer to i tankene som spør hva de er mest sentrale problemstillinger og hvilke prioriteringer finnes for å håndtere disse så vil du finne veldig tydelige og forskjellige områder som har blitt mere fremtredende, men også mere tøffere å forebygge. Siden dette forskningsspørsmålet er delt i to når det kommer til språkbruken så vil første del av spørsmålet bli analysert først, hva er de mest sentrale problemstillingene.

I alle tre handlingsplanene så ser man igjen at språkbruken går igjen og man kan si at den overordnet problemstilling er det at dette her et ekstremt komplekst problem som berøre en rekke samfunnsområder og forskjellige aktører og det vil ikke være mulig bare for en aktør å løse dette alene. I 2010 så blir problemstilling lagt frem på den måten at «*Det komplekse årsaks bildet bak radikaliserings og voldelig ekstremisme berøre en rekke samfunnsområder som i dag er ansvarsmessig fordelt mellom forskjellige offentlige myndighetsorganer på statlige og kommunalt nivå. En enkelt virksomhet har ikke alene alle virkemidlene som er nødvendige for en effektiv forebygging. Derfor er det nødvendig med økt koordinering av de ulike forebyggings tiltakene*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.8)

Det er denne språkbruken som går igjen. Nå hvordan har endringen i arbeidet med dette vært i løpet av de siste årene, jo den har faktisk ikke endret så veldig mye. Mye av den grunnmuren som ble lagt i planene for 2010 blir båret videre og det er spesielt 4 punkter som blir løftet frem som aller viktigst og de er. Økt kunnskap og informasjon, styrke myndighetenes samhandling, styrket dialog og økt involvering, støtte til sårbare og utsatte personer. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.7)

Alt dette her skal forbedres med hver plan og det skal skje gjennom en dynamisk handlingsplan som kan endres når og hvis det trengs.

Når det nå kommer til den store endringen så blir det den fremtreden bruken av internettet og våres forståelse av radikaliserings og hvor, når og hvordan det skjer.

I 2010 så skriver de «*internett er også en påvirkningsarena. Europeiske undersøkelser tyder imidlertid på at internett i seg selv og det å være aktiv på ekstremistiske nettsider og diskusjonsfora ikke er tilstrekkelig til å bli radikalisert*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.11)

Når man kaster blikket til 2014 så blir tonene noe helt annet. Her utdypes det at det finnes mange bakenforliggende faktorer som kan bli med å radikaliserer individer, og en av de største endringene og den nye storfaktoren blir nå plutselig internett. Dette henter vi støtte fra handlingsplanene i 2014 hvor de skriver utfyllende om internett og hvor «skummelt» det kan ha for en radikaliserings prosess. De skriver «*Personer som fremmer ekstreme synspunkter på internett, finner lett støtte og ideologisk legitimering for sine oppfatninger*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.9)

«Det er en utfordring å skille ut potensielle trussel aktører fra den store mengden av anonyme profiler på internett, som formidler kontroversielle budskap og utfordrer ytringsfrihetens grenser» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, S.10)

Det er også en ny endring innenfor arbeidet når det kommer til høyreekstremisme i planen fra 2010 får islamistisk ekstremisme den største plassen. Denne typen blir nevnt i alle handlingsplaner, men den gradvis tar opp mere og mere plass i årene som går. De skriver i planene fra 2010 *«Til forskjell fra andre land har voldelig ekstremisme hittil vært en marginal utfordring i Norge» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.9)*

Når man nå videre går videre til handlingsplanene i 2020 så finner vi en stor og markant forskjell på hvordan man jobber mot høyreekstremisme. I 2020 så skriver de her

«Like viktig er det at vi fortsetter innsatsen mot høyreekstremisme. Både i 2011 og 2019 opplevde Norge terrorangrep utført av personer med høyreekstreme holdninger, og Politiets sikkerhetstjeneste vurderer det nå som like sannsynlig at høyreekstreme skal forsøke å gjennomføre nye terrorangrep i Norge som at ekstreme islamister skal gjøre det» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.2)

Når man nå skal se på endringer i arbeidet for det siste forskningsspørsmålet altså hvem er de sentrale aktørene og hvordan koordineres arbeidet. Her viser det seg at det ikke er veldig mye i arbeidet. De relevante aktørene er de samme, det er justis og beredskapsdepartementa som har hovedansvaret. PST er den aktøren som *«skal forebygge og etterforske lovbrudd mot nasjonens sikkerhet og selvstendighet, herunder sabotasje og politiske motivert vold og overtredelser av terrorbestemelsen i straffeloven».* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.18)

Du vil ha politi som en veldig viktig forebyggende aktør fordi de er oftest den som har mest erfaring med forebyggende arbeidet og de erfarer at man må starte tidlig med det forebyggende arbeidet.

«politiets erfaringer med forebyggende arbeid overfor mennesker som i varierende grad velger å bryte med aksepterte normene i samfunnet, viser at dialog, systematisk arbeidet og samarbeid på et bredt plan er det som gir mest positivt effekt» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.17)

Dette har politiet selv opplevd har fungert etter at de fulgte opp ungdommer etter opptøyene i 2009 i Oslo hvor de skulle motivere endring og atferd i ungdommer etter opptøyene. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.17)

Når det kommer til hvordan det koordineres så har nesten ingen ting endret seg i arbeidet. All koordineres gjennom at det blir laget forskjellige handlingsplaner som ikke nødvendigvis har som hovedmål å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme, men de vil ha betydning for området fordi de *«bidra til å sikre gode fellesskapsløsninger for befolkningen generelt»* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2010, S.21)

6.3 Forklare endring

Hva kan bli med å forklare denne endringer som har blitt nevnt ovenfor. Kan vi på de tre punktene til Kingdon for hvordan agendasetting fungerer og hvorfor noe blir prioritert over det andre.

Jeg vil nå prøve å jobbe meg gjennom Kingdon sine 3 hovedpunkter for hvordan agendasetting fungerer og hvordan fra hans perspektiv kan det være med å forklare de endringene vi har sett. Hvorfor ble en plan av denne typen og denne kaliber lansert? Jo fordi det er regjeringen og myndighetene sitt ansvar å forebygge og avverge at det forekommer terrorangrep på norsk jord og for norske interesser. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, S.7) For å forebygge dette på den beste måten trengs det en systematisk handlingsplan og dette er noe som må komme fra høyeste hold. Det vil ikke være mulig for alle aktører som må involveres og jobbe effektiv med forebygging med mindre man har en systematisk arbeidsplan fra øverste politiske nivå.

Her kan man finne støtte til denne tanken i det Kingdon skriver om i «problems» Kingdon skriver, *«that government action is needed to resolve them. These problems usually reach the awareness of policy makers existing programmes that attract public attention.* (Beland & Howlett, 2016, S.222)

Hvorfor ble det lansert en ny handlingsplan i 2014. Var det noen grunn til at den falt på akkurat dette tidspunktet? Dette kan være fordi dette var starten på den første regjeringsperioden til Erna Solberg og når de kom i regjering så ville de lage sin egen plan om de punktene de synes var viktigst å løfte frem og de ville ikke «lene» seg på den forrige regjeringens sitt arbeid. Hva har Kingdon med som kan være med å støtte dette her, jo det blir hans punkt nummer 2 som sier hvordan en av de mest kraftfulle agendasetter vil være utviklingen man kan se på den politiske sfæren når det blir valgt inn ny administrasjon eller en sittende administrasjon gjør bytter i den politiske kortstokken som er regjeringen. (Kingdon, 2014, S.198-199)

Det siste punktet jeg vil trekke frem om hvordan Kingdon kan være en mulighet for å forklare hvordan denne agenda settingen og endringen vi har sett?

Du vill finne en rekke forskjellige ekstremistiske uttryksmåter i handlingsplanene. De nevner, islamistisk ekstremisme, venstre og høyre ekstremisme og separatistbevegelser. I handlingsplanene er det hovedsakelig to former som har fått mest oppmerksomhet og det er islamistiske ekstremisme i planene fra 2010 og høyre ekstremisme i 2020. Hvorfor fikk de mest plass i 2010 og 2020. Først vil Kingdons sin begrunnelse også vil det bli trukket frem eksemplet fra handlingsplanen 2020 fordi det gjelder nasjonen og er friskest i minne.

Kingdon sier om «*visible participants*» og «*muligheten for at et emne skal opp på en statlig agenda vil øke betydelig hvis bestemt emne blir presset av deltakeren i den synlige klyngen*» (Kingdon, 2014, S.199) To av medlemmene i denne «klyngen» som vil bli trukket frem for å kunne forklare hvorfor denne hendelsen kommer så høyt oppe på agenda settingen. 22 juli angrepet gjorde at den sittende regjering fikk veldig mye kritikk fra stortinget om beredskapen og hvordan den ble håndtert. Selv om en slik hendelse automatisk kreves at det blir en gjennomgang av hendelse for å finne ut årsaken, hva kunne blitt gjort bedre osv... Så vil jo en bred unison mening på stortinget gjøre at dette her vil automatisk komme kjempehøyt opp på den politiske agendaen.

Medlem nummer 2 er en ikke politisk aktør og hvordan deres kontinuerlige innspill om tema kan gjøre at det havner høy oppe på den politiske agendaen og det er mediene. Deres dekning av tema kan gjøre at det ikke mister sin plass i offentligheten og når tema det eventuelt kan ha

falt litt av så vil det komme tilbake hvis det ved litt gravende journalistisk skulle finnes feil eller problemer med gjennomgang av tema i den første runden.

7. Konklusjon

Nå hvordan er det vi kan konkludere med at regjeringens sitt arbeid har endret. Noe har endret seg mye noe har ikke endret seg så veldig. Aktørene har ikke endret seg noe særlig.

Det er de samme, Justis og beredskapsdepartement, PST, Politiet og forskjellige aktører på fylkesplan og kommune plan. Det har heller ikke endret seg noe når det kommer til argumentene for hvor dette er et viktig dokument å utrede det fortsetter å være forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. Men vi har sett tydelige endringer i handlingsplanene. De endringene er blant annet at internett har tatt førerseite som den største trusselen for hvordan mennesker blir radikalisert. Dette har gjort at vi har fått en ny forståelse for begrepet radikaliserings. Hvor i handlingsplan fra 2010 finner at de skriver utenlands reiser til områder og provinser hvor radikaliserings og voldelig ekstremisme står sterk var som oftest den måten personer ble radikalisert, skapte den økende internettbruken muligheten til at du kan sitte på et soverom på Stange å kanskje bli like radikalisert der som hvis du hadde reist til Pakistan.

Det andre store punkter som har blitt skrevet om i hvordan den har endret seg er den økende trusselen fra høyreekstremistiske miljøer. I tidligere plan så har det fått mindre plass, men etter vi fikk oppleve et terrorangrep av den verste sort på egen jord av et radikalisert høyre ekstremistisk individ fant regjeringen ut at dette her det er like sannsynlig og farlig som alle andre trusler som står ovenfor samfunnet. Dette her det er endringen i regjeringens handlingsplaner fra 2010 til 2020.

8. Litteraturliste.

Daniel Béland & Michael Howlett (2016) The Role and Impact of the Multiple-Streams Approach in Comparative Policy Analysis, *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 18:3, 221-227, DOI: [10.1080/13876988.2016.1174410](https://doi.org/10.1080/13876988.2016.1174410)

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13876988.2016.1174410?scroll=top&needAccess=true>

Forente Nasjoner, (2020, 03. Januar) Ekstremisme og Radikalisme. Hentet fra

<https://www.fn.no/tema/konflikt-og-fred/ekstremisme-og-terrorisme>

Kingdon, J. (2014) *Agendas, Alternatives, and public policies*. (1.utg) Harlow: Pearson Education Limited

Holmen Tennås, A., Ringholm, T & Nilsen, M (2019) *Innovasjon møter kommunen*. (1.utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Hva er radikalisering og voldelig ekstremisme? 2019. 13 august

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/om-forebyggende-arbeid/hva-er-radikalisering-og-voldelig-ekstre/id663761/>

Neumann, P.R. (2013). The trouble with radicalization. *International Affairs*, 89(4), 873-893.

<https://www.sv.uio.no/c-rex/english/groups/compendium/what-is-radicalization.html>

Politiets sikkerhetstjeneste (2004) *Trusselvurdering 2004*: <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/trusselvurdering-2005/>

Politiets sikkerhetstjeneste (2005) *Trusselvurdering 2005*. <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/trusselvurdering-2005/>

Politiets sikkerhetstjeneste (2006) *Trusselvurdering 2006*.

<https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/trusselvurdering-2006/>

Politiets sikkerhetstjeneste (2010) *Trusselvurdering 2010*

<https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/trusselvurdering-2010/>

Politiets sikkerhetstjeneste (2012) *Åpen trusselvurdering 2012*

https://fido.nrk.no/41f5a975fe48e1d941e20093f1178a659065dedf66b5c9de000a74c2bed7db8d/pst_trussel_2012.pdf

Ray, M. (2021, June 30). *London bombings of 2005*. *Encyclopedia Britannica*.

<https://www.britannica.com/event/London-bombings-of-2005>

Rustad, P., Bakkeli, P. (2011, 26 september) Breivik var ukjent for PST. VG. Hentet fra

<https://www.vg.no>

Regjeringen. (2010) *Felles trygghet – Felles ansvar. Handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme*

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/jd/vedlegg/handlingsplaner/hp_ekstremisme.pdf

Regjeringen (2014) *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme*.

https://www.regjeringen.no/contentassets/6d84d5d6c6df47b38f5e2b989347fc49/handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme_2014.pdf

Regjeringen (2020) *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme*.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a7b49e7bffa4130a8ab9d6c2036596a/handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme-2020-web.pdf>